

po mestu morila: „Premnogi naših bratov, vsi navdani bratovske ljubezni, niso sami sebi prizanašali, ampak so stregli bolnikom brez vse skrbi za se. Mnogo jih je pomrlo, drugi so pa po njih postrežbi ozdraveli. Tako je mnogo naših najboljših bratov, duhovnikov, diakonov in odličnih svetovnih svoje življenje za Kristusa dalo. — Pri paganih je bilo vse drugače. Od sebe so pahalili vse, katerih se je bolezen lotila, bežali so pred svojimi najbližnjimi, na steze metali na pol mrtve, mrlíce pa brez pogreba puščali.“ (Evz. VII. 22.) V Rimu, ki je bil poln paganskih capinov in nemaničev, ni bilo potem, ko je krščanstvo povsod zmagalo, ne enega krščanskega berača, kakor piše papež Urban I. (223—230.)

In ko bi dan denešnji zamogla kat. cerkev po enacih načelih osnovati preskrbljevanje ubozih, bilo bi veliko manj družbinskih rev in napak. Ko bi zamogla to — pravimo. Od ene strani namreč menjka in to največ prave krščanske ljubezni, od druge strani pa ubožni blagajnici — varnosti, kajti se je vsak čas bati, da oblastni cerkvi vzamejo, kar se je za uboge nabralo. —

Povzemimo zdaj ob kratkem, kar se nam iz tega raziskovanja samo po sebi podaja:

1. Najobilniši vir dobrodelnosti je krščanska ljubezen; sv. kat. cerkev, naslednica ljubezni Kristusove, je skrb za uboge vedno med svoje poglavitne dolžnosti štela.

2. Krščanska ljubezen ni slepa, marveč loči uboge, ki delati ne morejo, od onih, ki lenobo pasejo. Prvim za preužitek skrbeti so dolžni pred vsem sorodniki in domači, v drugi vrsti še le srenje; lenuhom se pa naj vrata pokažejo.

3. V resnici ubožnim se naj pomaga brez ozira na vero, prednost pred drugoverci pa imajo reveži istega veroizpovedanja.

4. Krščanska dobrodelnost se ne sme stisnjevati samo na domače ubožce, marveč se naj v posebnih primerljajih razširja tudi na tujce.

5. Policije za upravo ubožnih zadev ni bilo treba, dokler je živa kršč. ljubezen navdajala cerkvene srenje.

V luči teh krščanskih načel bomo lahko spoznali, na kolikor in zakaj da so bile razne države gledé skrbi za uboge zavozile, in kako da bi bilo treba dan denešnji stvar prijeti, da se obožanju v okom pride. To bodi predmet prihodnjemu in poslednjemu spisu v tej zadevi.

Gospodarske stvari.

Dve vinorejski šoli na Slovenskem.

Prva vinorejska šola je naša mariborska od leta 1871; druga od lanskega leta je kranjska na Slapu v vipavski dolini. Ravnatelj jej je Slovenec, g. Rihard Dolenc, ki je že tudi v „Gospod.“ nekatere mikavne reči razglasil. Dne

29. okt. t. l. bila je na Slapu prva skušnja, ki se je v splošno zadovoljnost obnesla. Dopisnik z Vipave piše v „Slov.“ o tej šoli med drugim to-le: „Red in snažnost, ki se tu nahajata, prijazno in lično obnašanje učencev že na prvi pogled priča, da v zavodu vlada najboljši duh!“ „Učili so se sledeči predmeti: veroznanstvo, (g. župnik Koder), vinoreja, kletarstvo, (g. vodja R. Dolenc), kemija, računstvo, zemljemerstvo in spisje (pristav g. Kristan).“

To vse se je učilo, kakor se ume samo po sebi, v slovenskem jeziku. Čitaje to poročilo smo globoko vzdihnili mislé na mariborsko vinorejsko šolo. Učenci v tej šoli so v isti starosti in po veliki večini slovenskih starišev sinovi, in vendar ni v tej šoli ne poduka v veroznanstvu, niti ne v slov. jeziku. Od kod ta razloček? Oj, deželni odbor kranjski, ki je šolo na Slapu osnoval, je po večini naroden in konservativen, pri nas pa — nemšk in menda bolj liberalen. Na Kranjskem so spoznali potrebo, da se — domači ljudski šoli odrasli mladeniči tudi v sv. veri dobro podučé in čednega, krščanskega življenja privadijo, da bodo danes ali jutre poštenjaki; pri nas pa — nihče na to mislil ni, ampak eden slov. poslanec se je še gospodom nizko priklonil, da so nam šole takó uravnali! — Ali vipavski fantje tudi z velikih fajf kadijo, ne vemo; to pa vemo, da nikakor ni dobro, ako se kmečka mladež celó po zavodih — navadi potrate, ki je tudi zdravju škodljiva.

Vinska letina 1874.

Ravnatelj mariborske vino- in sadjerejske šole g. Goethe poroča v „St. Ldbt.“ o letošnji vinski letini, in ker je vinorejska šola v prvi vrsti Slovence namenjena bila, moramo nemško poročilo za Slovence v slovenščini posneti. Trud se splečuje, ker je spis podučen.

„Lepe nade“, piše g. ravnatelj, „ktere smo spisovale 5. svoje sporočilo meseca majnika t. l. o dobri vinski letini gojili, so žalibog skoro vse splavale po Dravi. Hoteči preteklo poletje s kratkimi besedami označiti, imenovati ga moramo mokro in mrzlo, z mnogo točo in hudimi škodljivimi plohami in obilnim raznim mrčesjem. Da se vino in sadje, naši poglavitni pridelki, niso kaj posebno obnesli, je toraj celó naravna stvar.“

Mrazi 29. aprila in 18. majnika, silne plobe 10. 13. 24. in 25. majnika, 14. in 15. junija, grozovita toča 28. in 29. junija in hude nevihte 25. julija z smodom kot nasledkom spomladanskih mrazov, so na razvitek trsa slabo delovale tako, da celó lepi, topli september in deloma tudi oktober zamujenega popraviti ni mogel.

Čeravno je trs od 15.—26. junija v precej ugodnem vremenu ocvel in so bili že 10. avgusta zreli grozdi ranega modrega burgundca, lavren-

ščaka po vinogradu sem ter tje najti, ni vendar grozdje, ker je stanovitne toplote manjkalo, napravljati moglo sladkorja, kakor ga je leto poprej napravilo, kljub temu, da se je letošnje branje skoro 14 dni pozneje od lanskega leta začelo, namreč še le 20. oktobra.

Preiskave grozdja posamesnih trsnih sort in pomešanega mošta, ki so se letos 7. in 20. oktobra godile, so v primeri z lanskimi in predlanskimi preiskavami sledeče izneske podale:

Imena posamesnih trsov	1872		1873		1874			
	7. okt.		8. okt.		7. okt.		20. okt.	
	pri bratv.		pri bratv.		pri bratv.		pri bratv.	
	sladkor %	kislina %	sladkor %	kislina %	sladkor %	kislina %	sladkor %	kislina %
1. Barthajner zeleni (zelenika)	15.5	7.9	17	11	15	11	15.5	11
2. Blauk modri	13	6.5	15	12	15.5	10	16	9
3. Burgundec modri, Lavrenščak	17.5	7.8	17.5	8	22	10	—	—
4. Burgundec beli	—	—	21	8	19.3	11.5	20	10
5. Žlahtnina bela in rdeča (Gutedel)	15	4.7	16.3	6	17	8	—	—
6. Zelenjak veliki	12	14.3	—	—	16	21	16.5	20
7. Belina žolta	15.5	8.9	18	13	17	10.5	18.5	10
8. Belina rdeča	—	—	20	8	18	10	—	—
9. Javor veliki beli	—	—	19	11	19.5	11	—	—
10. Kavka	15.2	10.8	19	9	19	11	19	10.5
11. Kolončan modri	15.5	8.7	16	9	16	11	16.5	10.5
12. Moslovec (šipon)	19	6	20	9.5	18	11	19	10.5
13. Muškatelec žolti	20	6	21.5	10	19	9.5	22	7.5
14. Ortlibar	18.5	5.1	20	7	20	8	21	7.5
15. Portugizec modri	16.5	4.4	18	6	19	6.5	—	—
16. Rizlec beli	20	7	19	9.5	17	10	18.5	9.5
17. Rdečevrtnik	—	—	20	12	14	15	16	12
18. Rulandec	17.5	6.7	21	8	22.5	9	—	—
19. Sulcevec modri	14.5	9.5	18	11.5	17	12	17.5	11
20. Zelenčič	19.5	5.8	20.5	7.5	19	9.5	—	—
21. Traminec rdeči	18	4.5	21	8	20.3	10	21	9
22. Laška rana modra.	18	7.6	15	9	18.5	9.5	—	—
23. Laški rizlec	15	6.8	19	9.5	18.3	10	19	9.5
24. Wildbacher	16	10	18	15	17	16	17.5	14
25. Cimotnik modri	18.5	5.2	17.5	9	18	11	18.8	10
Pomešani mošt	18.5	9	18	8	—	—	17	10

Iz te sestave je tedaj razvidno, da je v vinogradu mariborske vinorejske šole leto 1874, vsaj kar se dobrote vina tiče, za prejšajima letnikoma zaostalo.

Ako se iz prej navedene sestave še kaj učiti hočemo, štejmo sladkorove množine vseh treh letnikov pri posamesnih trsah in tako dobimo sledečo vrsto, v kateri stojijo tisti trsi na prednjih mestih, ki so v teh 3 letih največ sladkora imeli, oni pa, ki so ga najmanj naredili, na poslednjih mestih:

1. Žolti Muškatelec,	3. Rdeči Traminec,
2. Rulandec,	4. Rumeni Ortlibar,

5. Zelenčič,	13. Žolta Belina,
6. Moslovec,	14. Rana modra Laška,
7. Beli Rizlec,	15. Wildbacher,
8. Modri Burgundec,	16. Sulcevec,
9. " Cimotnik,	17. Žlahtnina,
10. " Portugizec,	18. Modri Kolončan,
11. Kavka,	19. Barthajner Zelenika,
12. Laški Rizlec,	20. Modri Blank.

Sledeča sestava kaže, kateri trs je imel v zadnjih 3 letih najmanj kisline v sebi. Ti stopijo na prednjih, drugi na slednjih mestih:

1. Modri Portugizec,	11. Beli Rizlec,
2. Žlahtnina,	12. Moslovec,
3. Rumeni Ortlibar,	13. Rana, modra Laška,
4. Rdeči Traminec,	14. Modri Blank,
5. Zelenčič,	15. Kolončan,
6. Rulandec,	16. Barthajner Zelenika,
7. Muškatelec,	17. Kavka,
8. Modri Burgundec,	18. Sulcevec,
9. " Cimotnik,	19. Žolta Belina,
10. Laški Rizlec,	20. Wildbacher.

Iz teh sestav se one sorte lahko spoznajo, ki so po dobroti najboljše. Na dišavo in okus se pri ti sestavi ni gledalo.

Spremenjena Pravila

okrajne posojilnice v Ljutomeru.

II. O nadzornem svetovalstvu.

§. 15. Občni zbor izvoli na tri leta po večini glasov ob enem 15 udov v nadzorstveni svet. Volijo se z listki.

Ako ne bi že pri prvi volitvi vsi udje nadzornega sveta z večino glasov izvoljeni bili, se napravi ožja volitev, v katero pride dvakratno število neizvoljenih udov in to od tistih, ki so pri poprejšnji volitvi za izvoljenimi največ glasov dobili.

Tako se potem postopa naprej, dokler niso izvoljeni vsi udje nadzornega svetovalstva. Pri enakem številu glasov odloči žreb.

§. 16. Vsako leto izloči se tretjina udov nadzornega svetovalstva po žrebu. —

Po preteklih treh letih se pa vse nadzorno svetovalstvo ponovi.

§. 17. Ako pa kateri ud med službino dobo izstopi ali umrje, pride na njegovo mesto tisti, ki je pri poslednji volitvi za to mesto največ glasov dobil, kar volilni zapisnik kaže.

Način uradovanja.

§. 18. Udje nadzornega svetovalstva izvolijo izmed sebe predsednika in zapisovalca, kakor tudi nju namestnika. —

Za sklepati potrebna je navzočnost nadpolovice udov, in sklep je veljaven, ako večina navzočih za to glasuje.

Seje so ali redne ali izredne; samo pri sklicevanju izrednih sej je potrebno udom priobčiti tudi dnevni red.

Sejin zapisnik, v katerega se vpisujejo vsi sklepi na tanko, podpisuje predsednik in vsi navzoči udje.